



FINANSTILSYNET

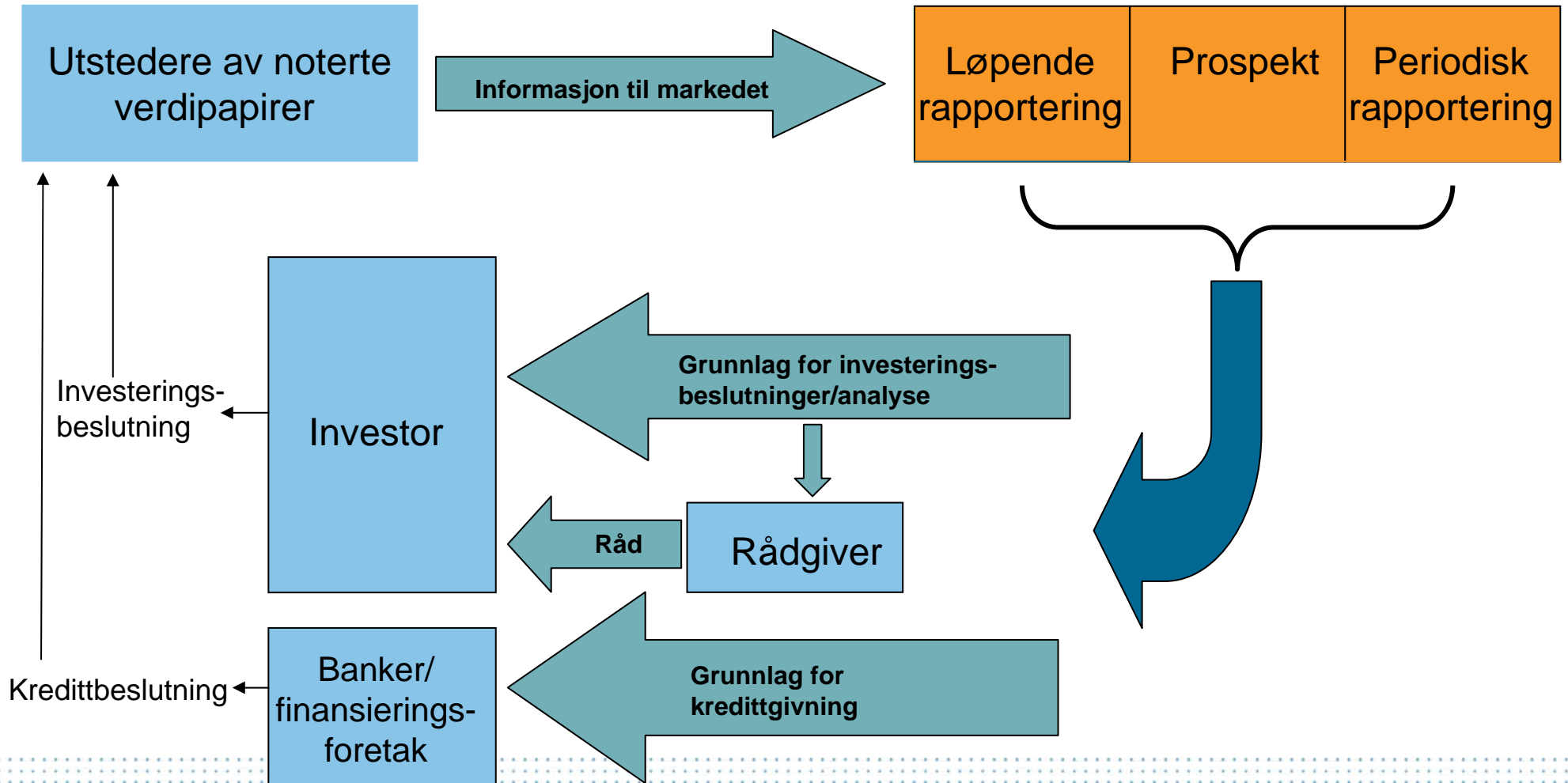
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Revisjon av norske og utenlandske noterte foretak – konsekvenser for norske revisjonsselskaper

Anne Merethe Bellamy
Direktør regnskaps- og revisortilsyn
4. mai 2010

Oversikt over informasjonsflyt i markedet

Informasjon må være korrekt, dekkende og rettidig.



Foretak av allmenn interesse m.m.

- Noterte foretak i Norge
 - Norske
 - Fra andre EØS-land
 - Fra 3. land
- Norske foretak med primærnotering i andre EØS-land
- Banker og andre kredittinstitusjoner
- Forsikringselskaper

- Norske foretak notert i 3. land

Revisorer i foretak av allmenn interesse

- Norske foretak notert i Norge eller annet EØS-land:
 - Revisorer med norsk godkjenning under Finanstilsynets tilsyn
- Foretak fra andre EØS-land notert i Norge:
 - Revisorer med godkjenning fra annet EØS-land og under hjemlandstilsyn
- Foretak fra 3. land notert i Norge:
 - Revisorer må registrere seg hos Finanstilsynet og underlegges tilsyn – men overgangsordning inntil videre

Revisorer fra 3. land

- Skal registreres og underlegges tilsyn.
- Skal omfattes av EØS-landenes tilsynssystemer.
 - unntak dersom tilsynssystemet i 3. land er vurdert som "tilsvarende".
 - Ingen slike vurderinger er gjort, men overgangsordning.
- Overgangsordning for 30 land til sommeren 2010, men blir forlenget.
- Dersom revisor fra 3. land ikke er registrert, har ikke revisjonsberetningen rettsvirkning.

Revisjon av foretak av allmenn interesse

Endringer knyttet til

- Revisjonsselskapene
- Uavhengighet
- Yrkesutøvelsen
- Tilsyn

Om revisjonsselskapene

- Eierskapskravet bortfalt. Kun krav om at revisorer/revisjonsselskaper har flertallet av stemmene i styret og øverste organ.
- Krav til fast kontorsted i Norge eller annen EØS-stat dersom underlagt hjemlandstilsyn. Uansett krav om at oppdragsansvarlig revisor må være godkjent i Norge.
- Krav til intern kvalitetskontroll
- Offentliggjøring av årlig åpenhetsrapport

Om kravene til uavhengighet

- Tilleggsregler om rotasjon. Oppdragsansvarlig revisor må byttes ut minimum hvert 7. år. Etter loven startet tellingen 1. juli 2009.
- Forbud mot å tiltre i ledende stilling hos revisjonspliktig (2 år)
- Særskilt vurdering av uavhengighet i revisjonsutvalget
- Strengere aktsomhetsnorm generelt

Om kravene til yrkesutøvelsen

- Krevende og detaljert regulering av revisjonsklient, herunder rapporteringskrav mv.
- Særlige krav ved revisjon av konsern
 - Gjennomgang av revisjonsarbeid i datterselskaper (ISA 600)
 - Avtale eller lignende som sikrer tilgang til revisjonsdokumentasjon i datterselskaper
 - 10 års oppbevaringstid gjelder foreløpig kun konsernrevisors egen dokumentasjon

Om yrkesutøvelsen ... forts.

- Kommunikasjon med revisjonsutvalget
- Meldeplikter til Finanstilsynet
 - Finanstilsynsloven § 3 a
 - Verdipapirhandelloven § 15-2 sjuende ledd
 - Banksikringsloven § 3-1 annet ledd
- Strengere aktsomhetsnorm generelt


Om tilsyn

- Tilsyn med revisjonsselskapet og utvalgte oppdrag minimum hvert 3. år
- Tematilsyn (som før)
- Oppfølging av innrapporteringer (som før)
- Samarbeid med andre land tilsynsmyndigheter

Selskapstilsyn

- 26 revisjonsselskaper har foretak av allmenn interesse
- Disse 26 selskapene har 67 % av markedet (revisjonsinntekter)
- Finanstilsynet gjennomfører tilsyn minimum hvert 3. år
- Tilsyn samordnes med utenlandske tilsynsmyndigheter der dette er nødvendig

Norsk revisjonsbransje – mulige utviklingstrekk?

- Økt konkurranse fra utenlandske revisjonsselskaper
 - Økt utenlandsk eierskap av norske revisjonsselskaper
 - Fra partnerstyring til ”corporate” styringsmodell
 - Samarbeid formaliseres ytterligere – ”one firm”
 - Ytterligere konsentrasjon i bransjen
 - Antall revisjonsselskaper som påtar seg revisjon av foretak av allmenn interesse reduseres
 - Fortsatt økt prispress
 - Spesialisering
 - Utkontraktering
- 

Dokumentbasert tilsyn – høsten 2009

Basert på opplysninger pr. 31.12.2008



Inntekter 2008

- Total omsetning kr 8,6 mrd. (økt 19,5 % sml m 2006)
 - Revisjonsinntekter kr 5,4 mrd. (økt 20,4 %)
 - Rådgivning, oppsett av regnskap/lign.papirer kr 2,9 mrd (økt 19,3 %)
 - Regnskapsføring og andre inntekter kr 0,3 mrd.
- Antall revisjonsoppdrag ca. 230 000 (økt 9,5 % sml m 2006)
- Ca. 80 % av oppdragene med revisjonshonorar mindre enn kr 30 000 pr. år

- Fortsatt økning i antall oppdrag pr. oppdragsansvarlig revisor
- Antall årsverk i bransjen økt med 21 % sml m 2006
- Nedgang i antall godkjente revisorer ansatt i revisjonsbransjen
- Signifikant nedgang i antall enkeltpersonforetak (19,5 %)
- Big 5 markedsandel i kroner er 63,1 %, men kun 36,7 % av antall oppdrag

Oppfyllelse av lovkrav

- Treghet i besvarelse av det dokumentbaserte tilsynet
- 148 revisorer oppfylte ikke kravene til etterutdanning (særskilt oppfølging)
- Antatt forbedring i oppfyllelse av lovkrav om fratreden
- 21 revisorer oppgir å ha oppdragsansvar uten sikkerhetsstillelse

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

